

3 (Sem-6/CBCS) SKT HE 1

2024

SANSKRIT

(Honours Elective)

Paper : SKT-HE-6016

(Fundamentals of Āyurveda)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

UNIT—I

(Introduction of Āyurveda)

(Marks : 30)

1. Answer the following questions :

1×4=4

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

**(a) What is the meaning of the term 'Veda' in
the word 'Āyurveda'?**

‘আযুর্বেদ’ শব্দটোত থকা ‘বেদ’ পদটোৱ অর্থ কি?

(2)

(b) What is the name of the work composed by Suśruta in the field of Āyurveda?
আযুর্বেদের ক্ষেত্রখনত সুশ্রুতে বচনা কৰা গ্রন্থনৰ নাম কি ?

(c) Āyurveda has been developed from the Sāmaveda.

(Write True or False)

আযুর্বেদ 'সামবেদ'ৰ পৰা উৎপন্ন হৈছে ।

(সত্য নে মিথ্যা লিখো)

(d) What is the time line of tracing the practice of Āyurveda?
আযুর্বেদ ব্যবস্থাৰ প্ৰচলনৰ সময়সীমা কি ?

2. Answer the following questions :

2×3=6

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়ো :

(a) Who was Vāgbhaṭa? Write one contribution of Vāgbhaṭa.
বাগভট কোন আছিল ? তেওঁৰ এটা অবদানৰ বিষয়ে লিখো ।

(b) Which Indian physician is called the father of surgery? What is the meaning of the term 'Vaidyaśāstra'?
কোনগৰাকী ভাৰতীয় চিকিৎসকক শল্যচিকিৎসাৰ জনক বুলি কোৱা হয় ? 'বৈদ্যশাস্ত্ৰ' শব্দটোৰ অর্থ কি ?

24A/599

(Continued)

(3)

(c) Who was the medical consultant of Buddha? What is his time?

বুদ্ধৰ চিকিৎসকজনৰ নাম কি আছিল ? তেওঁৰ সময়টো কি আছিল ?

3. Write short notes on any two of the following :

5×2=10

তলত দিয়া যি কোনো দুটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখো :

মাধবঃ; ভাবমিশঃ; কাৰ্জনঃ।

4. Answer any one of the following :

10

তলত দিয়াসমূহৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখো :

(a) Write a note on the history of Āyurveda in the pre-Caraka period.

প্ৰাক-চৰককালৰ আযুর্বেদৰ ইতিহাস-সম্পর্কে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰো ।

(b) Discuss the Dhanvantari school and Punarvasu school of Āyurveda.

আযুর্বেদ ধৰ্মতৰি সম্প্ৰদায় আৰু পুনৰ্বসু সম্প্ৰদায়ৰ বিষয়ে আলোচনা কৰো ।

24A/599

(Turn Over)

(4)

UNIT-II
(Carakasamhilita—Sotrasthānam)
(Marks : 20)

5. Write short notes on any two of the following : $5 \times 2 = 10$

তলত পিয়া যি কোনো মুটোৰ বিষয়ে চন্দ্ৰ টোকা লিখোঁ :
 চৰকসংহিতা; সূত্ৰস্থানমু; হেমন্তে অনুসৰণীয়া: নিয়মাঃ।

6. Answer any one of the following : 10

তলত যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখোঁ :
 তলত যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখোঁ :

(a) Write a note on the condition of nature and body in six seasons.

ছাঁচা প্রতুল প্রকৃতি আৰু শৰীৰৰ অবস্থা কেনেকুৰা হয় সেই
 বিষয়ে এটা টোকা প্রস্তুত কৰোঁ।

(b) Discuss the regimen to be followed during
 Grīṣma, Varṣā and Sarat seasons.

গ্রীষ্মা, বৰ্ষা আৰু শৰৎ প্রতুলগীয়া বিশেষ নিয়মবোৰ
 আলোচনা কৰোঁ।

(Continued)

(5)

UNIT-III
(Bhaiṣajyaratnāvalī)
(Marks : 30)

7. Answer the following in brief : $1 \times 6 = 6$

তলত দিয়াবোৰ চন্দ্ৰকে উত্তৰ দিয়োঁ :

(a) Which God is eulogised in the very First
 Verse of the *Bhaiṣajyaratnāvalī* ?

‘ভৈষজ্যবন্নাবলী’ৰ প্রথম শ্লোকত কোনগবাকি দেবতাৰ পুতি
 কৰা হৈছে ?

(b) আধ্যয়ো _____ প্রোক্তাঃ।

(Fill in the blank)
 (খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(c) Who is the writer of the book,
Bhaiṣajyaratnāvalī ?

‘ভৈষজ্যবন্নাবলী’ প্ৰথমনৰ বচয়িতা কোন ?
 (d) What is আৰোগ্য according to the
Bhaiṣajyaratnāvalī ?

‘ভৈষজ্যবন্নাবলী’ অনুসৰি আৰোগ্য কি ?
 (e) What is the name of the First Chapter of the
Bhaiṣajyaratnāvalī ?

‘ভৈষজ্যবন্নাবলী’ প্ৰথম প্ৰথম অধ্যায়টোৰ নাম কি ?

(Turn Over)

(6)

(i) In which Prakaraṇa of the *Bhaiṣajyaratnāvalī* are the qualities of a Vaidya discussed?
 'ভৈষজ্যবন্ধাবলী'র কোনটো প্রকরণত বৈদ্যর বৈশিষ্ট্য আলোচিত হৈছে?

8. Answer the following questions : $2 \times 2 = 4$

তলৰ প্ৰশ্নাবৰ উত্তৰ দিয়ো :

(a) What is **ব্যাধি**? What do you mean by **যাপ্ত-ব্যাধি**?
 ব্যাধি কি? যাপ্তব্যাধি বুলিলে কি বুজা?

(b) Write the definition of *Āyurveda* as it is found in the *Bhaiṣajyaratnāvalī*.
 'ভৈষজ্যবন্ধাবলী' অনুসৰি আযুর্বেদৰ লক্ষণ কি?

9. Answer any two of the following questions :

$10 \times 2 = 20$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহ যি কোনো মুটোৰ উত্তৰ লিখো :

(a) Discuss the sequence of the Avatāras of *Āyurveda* as it is reflected in the *Bhaiṣajyaratnāvalī*.
 'ভৈষজ্যবন্ধাবলী' প্ৰয় অনুসৰি আযুর্বেদৰ অবতাৰসকলৰ ক্রমটো আলোচনা কৰো।

(7)

(b) Write a note on the subject matter of the book, *Bhaiṣajyaratnāvalī*.
 'ভৈষজ্যবন্ধাবলী' প্ৰয় বিষয়সমূহৰ ওপৰত এটি টোকা প্ৰকল্প কৰো।

(c) Discuss চিকিৎসা according to the *Bhaiṣajyaratnāvalī*.
 'ভৈষজ্যবন্ধাবলী' অনুসৰি চিকিৎসাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰো।

(d) Explain the following two verses :
 তলৰ শ্ৰোকনো ব্যাখ্যা কৰো :
 (i) ধৰ্মার্থকামমৌক্ষণামারোণ্য মূলমুত্তমম্।
 রোগাস্তস্যাপহৰ্তাৎ শ্ৰেষ্ঠো জীবিতস্য চ ॥
 (ii) জাতমাত্ৰিচিকিত্সস্তু নৈপেক্ষ্যোচ্চল্পতয়া গদঃ।
 বহিশাস্ত্ৰবিষেস্তুলঃ স্বল্পোচ্চ বিক্রোত্পসী ॥

★ ★ ★